

2015/2092(INI)

18.09.2015

NÁVRH SPRÁVY

o novej spoločnej rybárskej politike (SRP): štruktúra technických opatrení a viacročných plánov
(2015/2092(INI))

Výbor pre rybné hospodárstvo

Spravodajca: Gabriel Mato

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA	9

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o novej spoločnej rybárskej politike (SRP): štruktúra technických opatrení a viacročných plánov (2015/2092(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a najmä na jej článok 43,
 - so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013 o spoločnej rybárskej politike a najmä na jeho článok 7 ods. 2, 9 a 10,
 - so zreteľom na článok 52 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre rybárstvo (A8-0000/2015),
- A. keďže od roku 2009 sa dosiahol len malý pokrok, čo sa týka legislatívnej dokumentácie súvisiacej s technickými opatreniami, ako aj viacročnými plánmi, čo je na jednej strane dôsledkom toho, že návrhy Komisie týkajúce sa týchto plánov spôsobili rozpory medzi európskymi inštitúciami v súvislosti s ich právomocami pri prijímaní rozhodnutí podľa článku 43 ZFEÚ, a na druhej strane, pokiaľ ide o technické opatrenia, problémy vyplývali zo zosúladenia právnych predpisov s Lisabonskou zmluvou;
- B. keďže medzi ciele reformy spoločnej rybárskej politiky (SRP) patrilo dosiahnutie maximálneho udržateľného výnosu (MUV) s využitím ekosystémového prístupu a keďže technické opatrenia a viacročné plány, ako aj ochranné opatrenia patria medzi základné nástroje na plnenie týchto cieľov;
- C. keďže súčasťou základných úprav, ktoré sa zaviedli prostredníctvom reformy SRP v roku 2013, sú tiež odstránenie odhadzovania úlovkov a regionalizácia;
- D. keďže technické opatrenia v súčasnosti predstavujú komplexný, heterogénny a neorganizovaný systém ustanovení, ktoré sú často nejednotné, dokonca protichodné a navyše sú pre odvetvie rybolovu ťažko zrozumiteľné;
- E. keďže zložitosť technických opatrení a s tým súvisiace ťažkosti, ako aj nedostatočné viditeľné pozitívne výsledky SRP a chýbajúce stimuly prispeli k vzniku nedôvery u rybárov;
- F. keďže cieľom revízie technických opatrení by malo byť zlepšenie udržateľnosti rybolovných zdrojov bez toho, aby sa ohrozila hospodárska rentabilita rybolovných činností, a to na základe spoľahlivých vedeckých poznatkov;
- G. keďže zákaz odhadzovania úlovkov a cieľ dosiahnutia maximálneho udržateľného výnosu si vyžadujú zlepšenie selektívnosti rybárskeho výstroja;
- H. keďže zákaz odhadzovania úlovkov predstavuje zásadnú zmenu prístupu k riadeniu rybolovných oblastí, a preto je potrebné veľmi odlišným spôsobom riešiť technické opatrenia v kľúčových oblastiach, ako je napríklad zloženie úlovkov;

- I. keďže skutočnosť, že Rada nezaujala jasné stanovisko, zhoršila zosúladovanie právnych predpisov týkajúcich sa technických opatrení s Lisabonskou zmluvou, a keďže po reforme SRP sa zdá, že sa toto blokovanie situácie vyriešilo prostredníctvom delegovaných aktov, ktoré prijala Komisia na základe žiadosti členských štátov;
- J. keďže na zaručenie rovnakých podmienok medzi prevádzkovateľmi a na uľahčenie vykonávania a monitorovania technických opatrení je potrebné vymedziť základné spoločné zásady pre všetky oblasti, a to prostredníctvom rámcového nariadenia prijatého v rámci postupu spolurozhodovania (riadny postup v súlade s Lisabonskou zmluvou);
- K. keďže nie je potrebné využívať postup spolurozhodovania v prípade opatrení regionálneho charakteru alebo opatrení, ktoré sa často menia, treba ho však využiť pre spoločné pravidlá vo všetkých morských oblastiach alebo v oblastiach, kde v primeranom období nedôjde k zmene;
- L. keďže regionalizáciou sa môže zaručiť to, aby sa pravidlá prijímali v súlade so špecifikami jednotlivých rybolovných oblastí a jednotlivých povodí, pričom sa tak zabezpečí flexibilita a rýchla reakcia na krízové situácie;
- M. keďže regionalizácia môže prispieť k zjednodušeniu a zlepšeniu zrozumiteľnosti pravidiel, čím by sa zabezpečilo ich lepšie prijímanie v odvetví rybolovu, najmä ak sa toto odvetvie zapojí do procesu ich prijímania;
- N. keďže regionalizácia by nemala dať priestor novému zoštatňovaniu, ktoré nie je v súlade so SRP, keďže ide o spoločnú politiku, v rámci ktorej má EÚ vzhľadom na spoločný charakter zdrojov výlučnú právomoc;
- O. keďže prijímanie technických opatrení na základe regionalizácie by malo vychádzať z modelu, ktorý odsúhlasili spoluzákonodarcovia v rámci novej spoločnej rybárskej politiky, a teda Komisia by mala prijímať delegované akty na základe spoločných odporúčaní dotknutých členských štátov;
- P. keďže niektoré návrhy konkrétnych nariadení, ktoré obsahujú technické opatrenia (unášané siete, náhodné úlovky veľrýb, zákaz orezávania plutiev žraloka na palube alebo hlbokomorského rybolovu) vyvolali kontroverzie; keďže niektoré návrhy (ako napríklad rybolov hlbokomorských druhov v severovýchodnej časti Atlantického oceánu) sú viac ako tri roky zablokované; keďže postup týkajúci sa rybolovu pomocou unášaných sietí je tiež zmrazený a keďže sa stalo, že konkrétne nariadenia o technických opatreniach zamietli regionálne rybárske organizácie (RFO), ako napríklad v prípade odrezávania plutiev žralokov na palubách lodí;
- Q. keďže technické opatrenia platné v oblasti Stredozemného mora sa nie vždy prispôbujú podľa potrieb rôznych miestnych rybolovných oblastí;
- R. keďže morské dno Stredozemného mora sa svojimi vlastnosťami veľmi líši od ostatných rybolovných oblastí Spoločenstva, keďže ide o spoločnú oblasť s tretími krajinami, ktorých normy ochrany sa veľmi líšia od tých európskych;
- S. keďže efektívnosť realizácie viacročných plánov prijatých v rokoch 2002 až 2009 nie je

rovnaká a všeobecne platí, že horšie výsledky sa spájajú s neefektívnosťou určitých nástrojov a s nedostatočnou kontrolou;

- T. keďže reformou SRP sa zaviedla povinnosť vykládky plavidla bez toho, aby sa vyriešila nepružnosť typická pre systém TAC a systém kvót;
- U. keďže v súvislosti s uplatňovaním zákazu odhadzovania úlovkov v zmiešaných rybolovných oblastiach s rôznymi druhmi (tzv. choke species) sa dajú predpokladať ťažkosti, a preto je rozumné uprednostniť v rámci viacročných plánov také nástroje, ako je regulácia rybolovného úsilia, ktorými sa odstraňuje nepružnosť systému TAC a kvót a ktoré uľahčujú dosahovanie cieľa maximálneho udržateľného výnosu a zlepšujú hospodárske výsledky flotily z hľadiska určenej rybolovnej úmrtnosti;
- V. keďže od prijatia Lisabonskej zmluvy je Európsky parlament spoluzákonodarcom v oblasti rybolovu s výnimkou systému TAC a kvót;
- W. keďže od roku 2009 sa v dôsledku blokovania návrhov v Rade neprijal žiaden viacročný plán;
- X. keďže v rámci medziinštitucionálnej pracovnej skupiny (task force) pre viacročné plány spoluzákonodarcovia uznali význam spoločnej práce na nájdení pragmatického spôsobu pokračovania vo viacročných plánoch a dokonca aj význam zohľadnenia rôznych názorov na výklad právneho rámca;
- Y. keďže viacročné plány by mali byť pevným a trvalým rámcom pre riadenie rybolovu; keďže by mali vychádzať z najlepších a najnovších dostupných vedeckých a sociálno-ekonomických poznatkov, mali by byť pružné tak, aby sa dali prispôbiť vývoju populácie, a malo by sa v nich zohľadňovať prijímanie každoročných rozhodnutí o pridelení rybolovných možností;
- Z. keďže medziinštitucionálna pracovná skupina pre viacročné plány identifikovala ako spoločné prvky budúcich viacročných plánov cieľ maximálneho udržateľného výnosu a časový harmonogram jeho dosahovania, referenčné ochranné hodnoty na aktivovanie ochranných opatrení, mechanizmus prispôsobovania sa nepredvídateľným zmenám vo vedeckej oblasti a doložku o preskúmaní;
- AA. keďže plány by mali obsahovať všeobecný cieľ, ktorý sa dá dosiahnuť prostredníctvom riadiacich opatrení a ktorý by vychádzal z vedeckých odporúčaní; keďže súčasťou všeobecného cieľa by mali byť vysoké a stabilné výnosy, čo by sa malo prejavovať v každoročných rozhodnutiach Rady o rybolovných možnostiach, a to vzhľadom na najnovšie vedecké poznatky; keďže tieto ročné rozhodnutia by nemali ísť nad rámec striktného rozsahu pridelenia rybolovných možností, pričom je potrebné čo najviac zabrániť ich veľkým výkyvom;
- AB. keďže Súdny dvor vo svojom rozsudku z 26. novembra 2014 vo veci C-103/12 EP/Rada a vo veci C-165/12 Komisia/Rada v súvislosti s pridelením rybolovných možností vo vodách Európskej únie rybárskym člnom, ktoré sa plavia pod vlajkou Venezuelskej bolívarovskej republiky vo výhradnej hospodárskej zóne na pobreží Francúzskej Guyany, stanovil precedens, keď objasnil obsah a obmedzenia dvoch rôznych právnych základov obsiahnutých v článku 43 ZFEÚ, a keďže článok 43 ods. 3 možno využiť

len ako právny základ na pridelenie rybolovných možností, ako je to v nariadeniach o TAC a kvótach;

- AC. keďže sa očakáva rozsudok Súdneho dvora vo veci C-124/13 EP/Rada o nariadení (EÚ) č. 1243/2012 Rady, ktorým sa ustanovuje dlhodobý plán pre populácie tresky, pričom Parlament trvá na tom, že vzhľadom na svoj cieľ a obsah sa má nariadenie prijať na základe článku 43 ods. 2 ZFEÚ s využitím riadneho legislatívneho postupu, kde Parlament bude vystupovať ako spoluzákonodarca; keďže Parlament je tiež proti rozdeleniu návrhu Komisie, keď Rada rozdelila návrh do dvoch legislatívnych aktov;
- AD. vzhľadom na pokrok, ktorý sa dosiahol v rámci viacročného plánu pre Baltské more, keď Rada súhlasila s tým, že bude spolupracovať s EP s cieľom prijať ciele rybolovnej úmrtnosti;
- AE. keďže pri neexistencii viacročných plánov by sa plánmi odhadzovania úlovkov, ktoré Komisia prijíma prostredníctvom delegovaných aktov na základe odporúčaní dotknutých členských štátov, mohli zmeniť minimálne rozmery ochrany;
- AF. keďže plány odhadzovania úlovkov zohrávajú rozhodujúcu úlohu, pretože zmena minimálnych rozmerov ochrany by mohla mať za následok transformáciu techniky rybolovu, v dôsledku čoho by sa zmenila aj rybolovná úmrtnosť a biomasa neresiacej sa populácie, čo sú dva kvantifikovateľné ciele viacročných plánov; keďže zmenou minimálnych rozmerov prostredníctvom delegovaných aktov by sa mimo viacročných plánov zmenili ich základné parametre;
- AG. keďže spoluzákonodarcovia si želali, aby mali tieto delegované akty len prechodný charakter a platili na obdobie, ktorého dĺžka v žiadnom prípade neprekročí tri roky;
- AH. keďže pre ten istý druh sa môžu minimálne rozmery ochrany v jednotlivých zónach líšiť, a to vzhľadom na špecifické charakteristiky rybolovných oblastí a použitého výstroja; a keďže vždy, keď je to možné, je vhodné prijať horizontálne rozhodnutia pre všetky zóny s cieľom uľahčiť kontrolné úlohy;
1. domnieva sa, že je potrebné zjednodušiť budúce technické opatrenia, pričom by mali tvoriť súčasť jasne štruktúrovaného právneho rámca a mali by byť navrhnuté na základe pevných vedeckých poznatkov;
 2. zastáva názor, že je potrebné revidovať technické opatrenia, aby sa napravila komplexnosť a heterogénnosť súčasných pravidiel, aby sa zlepšil ich vedecký základ a zvýšila ich jednotnosť a miera prijatia zo strany sektora rybolovu;
 3. domnieva sa, že by sa technické opatrenia mali čo najviac prispôbiť špecifikám jednotlivých rybolovných oblastí a regiónov, čo by umožnilo zaručiť vysokú úroveň ich uplatňovania zo strany príslušného sektora;
 4. domnieva sa, že s cieľom zlepšiť prijímanie a dodržiavanie pravidiel SRP zo strany sektora rybolovu je potrebná väčšia účasť rybárov na procese prijímania rozhodnutí a tiež poskytovanie stimulov pre rybárov, čím by sa zlepšila pomoc určená na inovácie a lepšiu selektívnosť rybárskeho výstroja;

5. považuje za potrebné zachovať proces spolurozhodovania pri prijímaní spoločných pravidiel pre všetky morské oblasti alebo pre tie oblasti, kde v primeranom čase nedôjde k zmenám;
6. je presvedčený, že spolurozhodovanie nie je potrebné využívať na prijímanie opatrení regionálneho charakteru alebo v oblastiach, ktoré sú predmetom častých zmien;
7. domnieva sa, že štruktúra nariadenia týkajúceho sa technických opatrení by mala vychádzať z troch osí, ktoré by sa mali riadiť spolurozhodovaním, a štvrtej osi, kde by sa využívala regionalizácia; prvé tri osi by mali obsahovať skupinu spoločných a centralizovaných pravidiel, skupinu pravidiel, ktoré by boli špecifické pre najdôležitejšie morské oblasti, a určitý počet špecifických technických požiadaviek; všetky tieto opatrenia by sa mali prijať prostredníctvom spolurozhodovania; na zvyšnú časť by sa uplatnila regionalizácia pre pravidlá regionálneho charakteru alebo oblasti, ktoré sú predmetom častých zmien;
8. považuje za potrebné vyhodnotiť vhodnosť, účinnosť a sociálno-ekonomické následky konkrétnych nariadení založených na technických opatreniach, ako sú napríklad unášané siete, náhodné úlovky veľrýb, zákaz orezávania plutiev žraloka na palube alebo zákaz hlbokomorského rybolovu, na flotily EÚ;
9. považuje za naliehavo potrebné vytvoriť jednotnú skupinu operatívnych technických opatrení pre každú z troch základných oblastí, pričom treba zohľadniť špecifiká týchto jednotlivých oblastí, najmä Stredozemného mora, kde rozhodnutia Spoločenstva v tejto veci môžu mať významný vplyv na hospodársku súťaž medzi európskymi rybármi a flotilami, ktoré nepatria do Spoločenstva;
10. trvá na tom, že vzhľadom na zákaz odhadzovania úlovkov by sa v právnych predpisoch o technických nariadeniach v takých oblastiach, ako je zloženie úlovkov, mala zabezpečiť dostatočná flexibilita, aby sa v reálnom čase vzal do úvahy vývoj rybolovných oblastí a pokrok pri zlepšovaní selektívnosti rybárskeho výstroja;
11. domnieva sa, že pri revidovaní technických opatrení treba zvažovať ich vplyv nielen z hľadiska ochrany zdrojov, ale aj ich vplyv na prevádzkové náklady a rentabilitu rybolovnej činnosti;
12. zastáva názor, že cieľ ochrany, na ktorý sú zamerané právne predpisy o technických opatreniach, by sa mohol posilniť prostredníctvom akcií zameraných na zlepšenie riadenia ponuky a dopytu formou väčšej koncentrácie sektora v organizáciách producentov, čím by sa dali optimalizovať výsledky, o ktoré sa usilujú právne predpisy Spoločenstva;
13. domnieva sa, že viacročné plány by mali zohrávať čoraz dôležitejšiu úlohu v rámci SRP v súvislosti s ochranou rybolovných zdrojov, a preto predstavujú najvhodnejší prostriedok na prijatie a uplatňovanie špecifických technických opatrení na regionálnej úrovni;
14. považuje za potrebné, aby spoluzákonodarcovia pokračovali v snahe o dosiahnutie dohody o viacročných plánoch na základe judikatúry Súdneho dvora EÚ;

15. domnieva sa, že viacročné plány by mali tvoriť pevný a trvalý rámec pre riadenie rybolovných oblastí, pričom by mali vychádzať z najlepších a najnovších dostupných vedeckých a sociálno-ekonomických poznatkov a mali by sa prispôbiť vývoju populácie a zabezpečiť flexibilitu pre prijímanie každoročných rozhodnutí Radou o rybolovných možnostiach; domnieva sa, že tieto ročné rozhodnutia by nemali ísť nad rámec striktného rozsahu pridelovania rybolovných možností, pričom je potrebné čo najviac zabrániť ich veľkým výkyvom;
16. trvá na tom, že je potrebné navrhnuť budúce viacročné plány s cieľom splniť cieľ maximálneho udržateľného výnosu vrátane vopred určeného časového harmonogramu, referenčných ochranných hodnôt na aktivovanie ochranných opatrení, mechanizmu prispôsobovania sa zmenám vo vedeckých poznatkoch, ako aj doložky o preskúmaní;
17. domnieva sa, že aby sa zabránilo problémom súvisiacim s povinnosťou vykládky plavidla v zmiešaných rybolovných oblastiach, sa zdá byť rozumné uprednostniť reguláciu rybolovného úsilia, čím by sa odstránila nepružnosť systému TAC a kvót;
18. považuje za potrebné zvýšiť účasť zainteresovaných strán na návrhu a vypracúvaní viacročných plánov prostredníctvom poradných rád a v rámci všetkých rozhodnutí súvisiacich s regionalizáciou;
19. domnieva sa, že Európsky parlament by mal s osobitnou pozornosťou preskúmať delegované akty týkajúce sa plánov odhadzovania úlovkov;
20. domnieva sa, že prechodná platnosť delegovaných aktov týkajúcich sa plánov odhadzovania úlovkov vrátane zmien minimálnych rozmerov by v žiadnom prípade nemala prekročiť obdobie troch rokov, pričom v takom prípade ich treba nahradiť viacročným plánom, a teda že by sa viacročné plány mali prijať čo najskôr;
21. zastáva názor, že rozhodnutia o minimálnych rozmeroch v rámci regionalizácie by sa mali prijímať s ohľadom na potrebu zabrániť ich množeniu pre jednotlivé druhy, keďže by sa tým sťažila kontrola a mohlo by dôjsť k nečestnému konaniu a podvodom pri uvádzaní tovaru na trh;
22. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. Úvod

Medzi ciele reformy spoločnej rybárskej politiky (SRP) v roku 2013 patrilo dosiahnutie maximálneho udržateľného výnosu (MUV) s využitím ekosystémového prístupu. Práve technické opatrenia a viacročné plány, ako aj ochranné opatrenia patria medzi základné nástroje na plnenie týchto cieľov.

Od roku 2009 sa však dosiahol len malý pokrok, čo sa týka legislatívnej dokumentácie súvisiacej s technickými opatreniami, ako aj viacročnými plánmi. V prípade viacročných plánov došlo k medziinštitucionálnemu zablokovaniu. Jeho dôvodom bolo to, že súčasťou legislatívnych návrhov viacročných plánov bolo rozdelenie rybolovných možností medzi pravidlá kontroly úlovkov. V dôsledku toho Komisia svojimi návrhmi spôsobila nezhody v súvislosti s článkom 43 ZFEÚ. V prípade technických opatrení vyplývali ťažkosti zo zosúladenia právnych predpisov s Lisabonskou zmluvou.

2. Technické opatrenia

Zámerom technických opatrení je zabrániť úlovkom mladých jedincov a ďalším vedľajším úlovkom. Základ systému v podstate spočíva v troch nariadeniach, ktoré vychádzajú z geografického usporiadania (Baltské more, Stredozemné more a Atlantický oceán a ostatné vody). Technické opatrenia predstavujú konkrétnu skupinu pravidiel, ktoré sú niekedy súčasťou širšej skupiny riadiacich nástrojov, ako sú napríklad viacročné plány. Okrem toho existujú konkrétne nariadenia, ktoré sa týkajú napríklad zákazu používania žiabroviek a unášaných sietí, predchádzania náhodným úlovkom veľrýb alebo zákazu orezávania plutiev žraloka na palube. Technické opatrenia sú takto rozptýlené vo viac ako 30 rôznych nariadeniach a predstavujú komplexný, heterogénny a neorganizovaný systém ustanovení, ktoré sú často nejednotné a dokonca aj protichodné.

Zložitosť technických opatrení je čiastočne dôsledkom toho, že sa prijímali v rámci rôznych legislatívnych postupov a viedli ich rôzne dôvody. Niektoré z technických opatrení presadili regionálne rybárske organizácie (RFO). V iných prípadoch sa prijímali v súvislosti s viacročnými nariadeniami o TAC a kvótach. Väčšinu technických opatrení však prijali Rada a Komisia na základe komitologického postupu ešte pred tým, než Lisabonská zmluva vstúpila do platnosti, a bez účasti Európskeho parlamentu.

Jedným z dôvodov heterogénnosti a nejednotnosti technických opatrení je to, že veľkú časť z nich prijala postupne Rada v rámci ročných nariadení, ktorými sa určuje celkový povolený výlov (TAC) a kvóty. Niektoré z technických opatrení sú preto výsledkom politických rokovaní medzi štátmi, majú len veľmi malý vedecký základ a vytvárajú nespravodlivé rozdiely medzi morami. Po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy by sa rôzne opatrenia v rámci TAC a kvót mali prijímať spoločne Európskym parlamentom a Radou.

Geografické zameranie technických opatrení sa jasne odráža v rôznom prístupe, ktorý sa uplatňuje pre Stredozemné more. V jeho prípade sa skupina viac-menej jednotných opatrení prijala len v roku 2006. Poradná rada pre Stredomorie však pri viacerých príležitostiach žiadala o revidovanie niektorých technických opatrení. Treba poznamenať, že do svojej

poslednej štúdie o technických opatreniach¹ Komisia nezahrnula Stredomorie pre jeho zložitý charakter.

Jedna časť technických opatrení pozostáva zo špecifických nariadení. Legislatívny postup pri väčšine z nich vyvolal rozpory. Konkrétny návrh týkajúci sa rybolovu hlbokomorských druhov v severovýchodnej časti Atlantického oceánu² je zablokovaný viac ako tri roky. Zastavený je aj postup týkajúci sa rybolovu pomocou unášaných sietí³. Tieto ťažkosti a rozpory sú reakciou na obsah návrhov. V niektorých prípadoch, ako napríklad v prípade odrezávania plutiev žralokov na palubách lodí⁴, nariadenie zamietla regionálna rybárska organizácia (RFO), čím sa flotila Európskej únie ocitá v situácii, keď je oproti tretím krajinám znevýhodnená. V iných prípadoch, ako pri nariadení o vedľajších úlovkoch veľrýb⁵, by bolo potrebné vyhodnotiť jeho efektívnosť.

Nariadenia súvisiace s technickými opatreniami navyše obsahujú skupinu výnimiek a odchýlok, pričom všetky ustanovenia sa už menili. Nariadenie (ES) č. 850/1998 sa napríklad menilo už štrnásťkrát. S týmito postupnými zmenami sa zvyšovala aj zložitnosť technických opatrení. Je tu veľa nezrovnalostí a chýba jasné vymedzenie pre príslušné oblasti delegovaných a vykonávacích aktov, čo sťažuje napredovanie v rámci legislatívnej dokumentácie. V dôsledku toho si všetky technické opatrenia medzičasom vyžadujú racionalizáciu, zjednodušenie a prispôsobenie sa Lisabonskej zmluve.

Snahy o revízie všetkých technických noriem boli v rokoch 2002 a 2008⁶. Jeden pokus zlyhal a druhý sa zredukoval na ďalšiu zo skupiny mnohých úprav. Takisto nikam nepokročili legislatívne dokumenty týkajúce sa zosúladenia troch základných geografických nariadení s Lisabonskou zmluvou.

V máji 2014 Komisia uzatvorila verejné konzultácie o novom rámci technických opatrení v reformovanej spoločnej rybárskej politike. Väčšina členských štátov, ktoré zareagovali, považovala za potrebné zjednodušiť technické normy a zaručiť rovnaké podmienky, čo si vyžaduje ponechať spolurozhodovanie pre určité pravidlá a na úrovni regionalizácie sa pri návrhu technických opatrení sústrediť na praktické používanie a pritom pamätať na činnosti kontroly a dohľadu. Účastníci zo sektora rybolovu sa domnievali, že k novej štruktúre technických opatrení treba zaujať minimalistický postoj a vylúčiť spolurozhodovanie o veciach patriacich do mikroriadenia. Mimovládne organizácie za seba uviedli, že je potrebný všeobecný rámec technických opatrení obsahujúci všeobecné ciele a minimálne spoločné pravidlá, ktoré by platili pre celú EÚ, čím by sa zaručilo, že nevzniknú žiadne medzery v riadení. Zjednodušenie by teda nemalo ísť na úkor ochrany životného prostredia.

V budúcom nariadení o technických opatreniach bude spolurozhodovanie potrebné, aby sa zaručili rovnaké podmienky a uľahčili by sa vykonávanie a kontrola. Regionalizáciou sa môže zjednodušiť riadenie a pritom zaručiť to, aby sa pravidlá prijímali v súlade so špecifikami jednotlivých rybolovných oblastí a jednotlivých povodí, pričom sa tak zabezpečí flexibilita a

¹ Štúdiá podporujúca vypracovanie nového rámca technických ochranných opatrení v rámci reformovanej SRP. Projekt č.: ZF1455_S02. 7. júla 2014.

² COM(2012)0371 final – 2012/0179 (COD).

³ COM(2014)0265 final – 2014/0138 (COD).

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 605/2013 z 12. júna 2013.

⁵ Nariadenie Rady (ES) č. 812/2004 z 26. apríla 2004.

⁶ KOM(2002) 672 a KOM(2008) 324

možnosť rýchlej reakcie na krízové situácie. Regionalizácia môže navyše prispieť k zjednodušeniu a zlepšeniu zrozumiteľnosti pravidiel, čím by sa zabezpečilo ich lepšie prijímanie v tomto sektore, najmä ak sa zapojí do procesu prijímania pravidiel. Absolútna regionalizácia však nie je zlučiteľná so SRP, keďže ide o spoločnú politiku, v rámci ktorej má EÚ vzhľadom na spoločný charakter zdrojov výlučnú právomoc.

Preto sa zdá, že nie je potrebné využívať postup spolurozhodovania v prípade opatrení regionálneho charakteru alebo opatrení, ktoré sa často menia, treba ho však využiť pre spoločné pravidlá vo všetkých morských oblastiach alebo v oblastiach, kde v primeranom období nedôjde k zmene.

Štruktúra nariadenia týkajúceho sa technických opatrení by mala vychádzať z troch osí. Tri z nich by mali obsahovať skupinu spoločných a centralizovaných pravidiel, skupinu pravidiel, ktoré by boli špecifické pre najdôležitejšie morské oblasti, a určitý počet špecifických technických požiadaviek prijatých prostredníctvom spolurozhodovania. Štvrtá os, ktorá sa týka regionalizácie, by sa uplatnila pre pravidlá regionálneho charakteru alebo oblasti, ktoré sú predmetom častých zmien.

3. Viacročné plány

Zámerom viacročných plánov je riadiť základné druhy so zameraním na rybolovné činnosti. Ich spoločným bodom je stanovenie cieľov riadenia populácií z hľadiska veľkosti biomasy neresiacej sa populácie a rybolovnej úmrtnosti. V súčasnosti existuje jedenásť viacročných plánov, v ktorých sa používajú rôzne nástroje. Všeobecne sa uplatňuje celkový povolený výlov (TAC), ale existujú aj odlišné typy nástrojov, ako napríklad technické opatrenia, obmedzenia rybolovného úsilia alebo špecifické pravidlá kontroly.

Viacročné plány sa zaviedli do praxe po reforme SRP v roku 2002. Spomedzi existujúcich plánov sa dvomi upravujú populácie riadené RFO (tuniak modroplutvý a halibut menší), zatiaľ čo ostatnými sa regulujú populácie vo vodách Spoločenstva podľa stanovísk Medzinárodnej rady pre výskum mora (ICES). V rokoch 2002 až 2009 bolo ich vypracúvanie relatívne pomalé a zaznamenal sa vývoj, čo sa týka ich modalít. Od roku 2009 sa v dôsledku blokovania návrhov v Rade neprijal žiaden viacročný plán.

Efektívnosť viacročných plánov bola rozdielna. Všeobecne sa horšie výsledky spájajú s neefektívnosťou mechanizmov na obmedzenie rybolovného úsilia a s nedostatočnou kontrolou. Netreba zabúdať na to, že riadenie flotily, a tým aj skutočnej rybolovnej kapacity, v SRP stratilo význam. Aj keď rôzne krízy spôsobili významné obmedzenia flotily, zníženie rybolovnej kapacity bolo oveľa nižšie.

Napriek dôležitosti sa v posledných rokoch len málo vie o rozvoji v dôsledku medziinštitucionálneho zablokovania vyplývajúceho z rôzneho výkladu Európskeho parlamentu a Rady, pokiaľ ide o právny základ využívania viacročných plánov a najmä o to, či je vhodné použiť článok 43 ods. 2 ZFEÚ alebo článok 43 ods. 3. Podľa článku 43 ods. 3 sú všetky rozhodovacie právomoci v rukách Rady a Parlament je vylúčený. Dňa 26. novembra 2014 Súdny dvor vydal spoločné vyhlásenie k dvom veciam¹, ktoré predložil Európsky parlament a Komisia proti rozhodnutiu Rady o pridelení rybolovných možností vo vodách Európskej únie rybárskym plavidlám plaviacim sa pod vlajkou Venezuely vo výhradnej

¹ Vec C-103/12 EP/Rada a vec C-165/12 Komisia/Rada.

hospodárskej zóne Francúzskej Guyany. Týmto rozhodnutím sa stanovil jasný precedens, že článok 43 ods. 3 sa môže využiť len ako právny základ pre pridelenie rybolovných možností, ako je to v prípade nariadení o TAC a kvótach.

Stále sa očakáva rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C-124/13 EP/Rada o nariadení (EÚ) č. 1243/2012 Rady, ktorým sa ustanovuje dlhodobý plán pre populácie tresky, pričom Parlament trvá na tom, že vzhľadom na svoj cieľ a obsah sa má nariadenie prijať na základe článku 43 ods. 2 ZFEÚ s využitím riadneho legislatívneho postupu, kde Parlament bude vystupovať ako spoluzákonodarca. Parlament je tiež proti rozdeleniu návrhu Komisie, keď Rada rozdelila návrh do dvoch legislatívnych aktov.

V apríli 2014 sa navyše ukončila práca medziinštitucionálnej pracovnej skupiny (task force) pre viacročné plány. Počas práce zástupcovia spoluzákonodarcov znovu uznali význam spoločnej práce na nájdení pragmatického spôsobu pokračovania vo viacročných plánoch a dokonca aj význam zohľadnenia rôznych názorov na výklad právneho rámca. Odhadovalo sa, že viacročné plány by mali zabezpečiť pevný a trvalý rámec pre riadenie rybolovných oblastí na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov. Okrem toho by mali umožniť prispôbenie sa vývoju populácií a zabezpečiť flexibilitu pre prijímanie každoročných rozhodnutí o rybolovných možnostiach.

Ako spoločné prvky budúcich viacročných plánov sa identifikovali cieľ maximálneho udržateľného výnosu a časový harmonogram jeho dosahovania, referenčné ochranné hodnoty na aktivovanie ochranných opatrení, mechanizmus prispôsobovania sa vedeckým odporúčaniam a doložka o preskúmaní.

Po reforme SRP v roku 2013 by viacročné plány mali ako cieľ obsahovať maximálny udržateľný výnos a termíny jeho dosahovania. Taktiež by mali obsahovať opatrenia na uplatnenie zákazu odhadzovania úlovkov a povinnosť vykládky lode¹, ako aj záruky použitia nápravných opatrení a doložky o preskúmaní. Ďalej sa stanovujú dva kvantifikovateľné ciele pre viacročné plány: rybolovná úmrtnosť a biomasa neresiacej sa populácie.

Reformou SRP sa zaviedol zákaz odhadzovať úlovky bez toho, aby sa vyriešila nepružnosť typická pre systém TAC a systém kvót. Keďže sa dajú predpokladať problémy v zmiešaných rybolovných oblastiach s rôznymi druhmi (tzv. choke species), zdá sa byť rozumné uprednostniť určité nástroje, ako je regulácia rybolovného úsilia, ktorými sa odstraňuje nepružnosť systému TAC a kvót. Reguláciou rybolovného úsilia by sa navyše uľahčilo dosahovanie cieľa maximálneho udržateľného výnosu a zlepšili by sa hospodárske výsledky flotily, čo sa týka určitej rybolovnej úmrtnosti.

4. Reforma SRP v roku 2013

Zásadným prvkom reformy SRP, ktorý ovplyvňuje viacročné plány aj technické opatrenia, je regionalizácia² alebo regionálna spolupráca v oblasti ochranných opatrení. Viacročné plány sa zdajú byť najvhodnejším prostriedkom na prijímanie a uplatňovanie špecifických technických

¹ Povinnosť vykládky úlovkov. Článok 12 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013.

² Regionálna spolupráca zameraná na ochranné opatrenia. Článok 18 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013.

opatrení v kontexte regionalizácie.

Stanovuje sa, že v prípadoch, keď sa Komisii udeľujú právomoci súvisiace s viacročnými plánmi, ochrannými opatreniami pre právne predpisy Únie v oblasti životného prostredia alebo povinnosťou vykládky, zainteresované členské štáty alebo členské štáty, ktorých sa dotknú takéto opatrenia, môžu spoločne v určenom čase predložiť svoje odporúčania. Na účely predloženia takýchto odporúčaní by mali členské štáty konzultovať z príslušnými poradnými radami. Komisia môže prijať odporúčané opatrenia prostredníctvom delegovaných aktov, ale taktiež môže predložiť návrhy, ak sa členské štáty v stanovenej lehote nedohodnú na odporúčaníach. Komisia tiež môže predložiť návrhy, ak sa spoločné odporúčania nepovažujú za zlučiteľné s cieľmi alebo kvantifikovateľnými hodnotami ochranných opatrení. Jedinou úlohou Európskeho parlamentu je možnosť namietat' proti delegovanému aktu v lehote dvoch mesiacov.

Tieto nové ustanovenia majú vplyv na technické opatrenia a do veľkej miery sú prepojené s viacročnými plánmi alebo vyplývajú z ich absencie a riešia sa prijatím delegovaných aktov Komisiou. Ak napríklad pre určitú rybolovnú oblasť nebol prijatý viacročný plán alebo plán riadenia, Komisia je oprávnená prijať delegované akty, ktorými sa prechodne a na obdobie maximálne troch rokov stanoví konkrétny plán odhadzovania úlovkov, ktorý navyše môže obsahovať aj úpravu minimálnych rozmerov¹.

Ďalej sa nariadením o povinnosti vykládky² zavádzajú úpravy v troch regionálnych nariadeniach o technických opatreniach (Atlantik, Stredozemné more a Baltské more). Plány odhadzovania úlovkov sa vyvinuli na základný nástroj na zavádzanie zmien prostredníctvom delegovania právomocí na Komisiu. Komisia bola poverená stanovením minimálnych referenčných rozmerov v záujme ochrany druhov, ktoré sú predmetom povinnosti vykládky, prostredníctvom delegovaných aktov a v prípade potreby stanovením výnimiek z minimálnych referenčných rozmerov. K takejto situácii došlo v pláne odhadzovania úlovkov v Baltskom mori³, keď bol minimálny rozmer tresky znížený z 38 cm na 35 cm.

Vo väčšine prípadov minimálne rozmery ochrany prijme Komisia prostredníctvom delegovaných aktov. Úľahčí to prijímanie určitých opatrení v regionálnej sfére. Minimálne rozmery ochrany však zohrávajú úlohu, ktorá značne presahuje rámec regionalizácie, a preto by mohla značne zmeniť vypracúvanie viacročných plánov. Pri zmene minimálneho rozmeru rybári menia svoj rybársky výstroj, a tým sa mení aj rybolovná úmrtnosť a vekové rozloženie neresiacej sa populácie. V základnom nariadení SRP sa stanovuje, že tieto dva parametre sú kvantifikovateľnými cieľmi viacročných plánov⁴. Zmenou minimálnych rozmerov prostredníctvom delegovaných aktov by sa zmenili základné parametre viacročných plánov zvonku. Treba pamätať na to, že minimálne rozmery zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri uvádzaní tovaru na trh a pri kontrole rybolovných činností.

5. Stanovisko spravodajcu

5.1. Viacročné plány

¹ Článok 15 ods. 6 nariadenia (EÚ) č. 1380/2013.

² Článok 1 ods. 10, 2, ods. 5 a 3, ods. 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 812/2015 z 20. mája 2015.

³ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1396/2014 z 20. októbra 2014.

⁴ Článok 12 ods. 1 písm. c) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1380/2013 z 11. decembra 2013.

Spoluzákonodarcovia musia nájsť pragmatický spôsob, ako rýchlo napredovať vo viacročných plánoch v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie.

Okrem toho je potrebné zvýšiť skutočnú účasť zainteresovaných strán na návrhu a vypracúvaní viacročných plánov.

Viacročné plány treba napokon prijať čo najskôr. Zabránilo by tak tomu, aby sa dlhodobé opatrenia regulovali prostredníctvom plánov odhadzovania úlovkov, ktoré vzhľadom na svoju povahu môžu obsahovať len opatrenia dočasného charakteru.

5.2. Technické opatrenia

Čo sa týka budúcich technických opatrení, mali by byť jednoduché a jasné, aby sa uľahčila ich zrozumiteľnosť pre rybárov.

V čo najväčšej možnej miere by sa mali prispôbiť špecifikám jednotlivých rybolovných oblastí a jednotlivých regiónov (regionalizácia).

Spoločné normy pre všetky morské oblasti alebo oblasti, kde v primeranom čase nedôjde k zmene, by však mali prijímať spoluzákonodarcovia EÚ s využitím riadneho legislatívneho postupu, teda spolurozhodovania.

Absolútna regionalizácia by v realite nebola zlučiteľná so SRP, keďže ide o spoločnú politiku, v rámci ktorej má EÚ vzhľadom na spoločný charakter zdrojov výlučnú právomoc.

Napokon je potrebná väčšia a efektívna účasť rybárov na procese rozhodovania až po posledný detail technických opatrení, ako aj vytváranie stimulov na uľahčenie ich uplatňovania.